

ONDERWERP

Soortgericht onderzoek Milieustraat Houtdijk 1a te Harich
(nabij Balk)

PROJECTNUMMER

C05022.217014

ONZE REFERENTIE**DATUM**

23-11-2017

VAN

C.E. Onnes Msc

AAN

Ed Wolfs

KOPIE AAN

Yvonne Sanders

Aanleiding

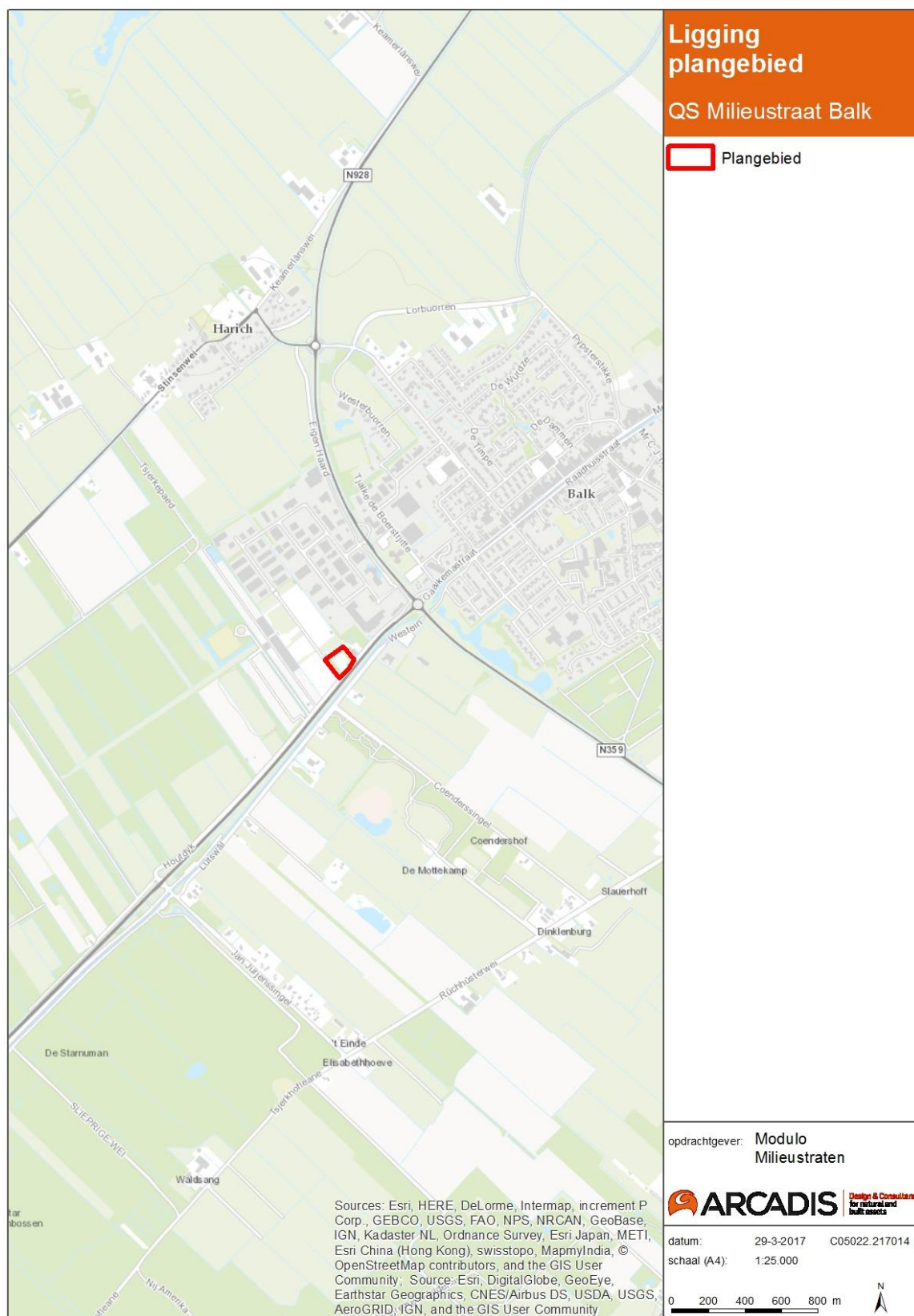
De gemeente Fryske Marren is voornemens om het huidige opslagterrein aan de Houtdijk 1a te Harich nabij Balk om te vormen tot een milieustraat. Hierbij wordt het terrein heringericht en worden enkele bosschages verwijderd.

De ruimtelijke ingrepen die voor de herinrichting van het terrein plaatsvinden, kunnen mogelijk negatieve gevolgen hebben voor aanwezige beschermde natuurwaarden op en rondom de planlocatie. Arcadis heeft daarom in een quickscan onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige natuurwaarden om zo de voorgenomen plannen te toetsen aan de natuurwetgeving (Arcadis, 2017). Uit de quickscan kwam naar voren dat bij de voorgenomen kapwerkzaamheden bomen met holtes gekapt worden die mogelijk geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats. Om vast te stellen of de holtes geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats en gebruikt worden als verblijfplaats is door Arcadis en Miecon nader onderzoek uitgevoerd. Deze memo geeft deze resultaten van dit onderzoek weer.

Plangebied

Het plangebied is gelegen in de Provincie Friesland aangrenzend aan de plaats Balk in de gemeente De Fryske Marren. Momenteel is het terrein in gebruik als opslagplaats van de gemeente en is grotendeels bestraat met op deze verharding containers voor opslag van afval, stenen, zand en diverse overige materialen. Het plangebied wordt omringd door een bosschage met verschillende bomen met daaromheen een watergang. De watergang betreft een kleine sloot met weinig begroeide oevers en veel gevallen blad op de bodem. Deze watergang valt buiten de begrenzing van het plangebied. De vegetatie in het plangebied kenmerkt zich als voedselrijk (o.a. brandnetels, berenklaauw, braam).

De directe omgeving van het plangebied bestaat uit het volkstuinencomplex aan de westzijde, een weiland begraasd met pony's aan de noordzijde, een woning van een particulier aan de oostzijde en de weg houtdijk aan de zuidzijde. Parallel hieraan loopt de provinciale weg, de N359 van Balk naar Gallamadammen. Het terrein bevindt zich tegen de begrenzing van het dorp aan, ingeklemd door de provinciale weg, het industrieterrein van Balk, en een volkstuinencomplex met daarachter een tuincentrum. Figuur 1 & figuur 2 geven de ligging en begrenzing van het plangebied weer.

Figuur 1. Ligging plangebied (rood gearceerd) ten opzichte van Balk

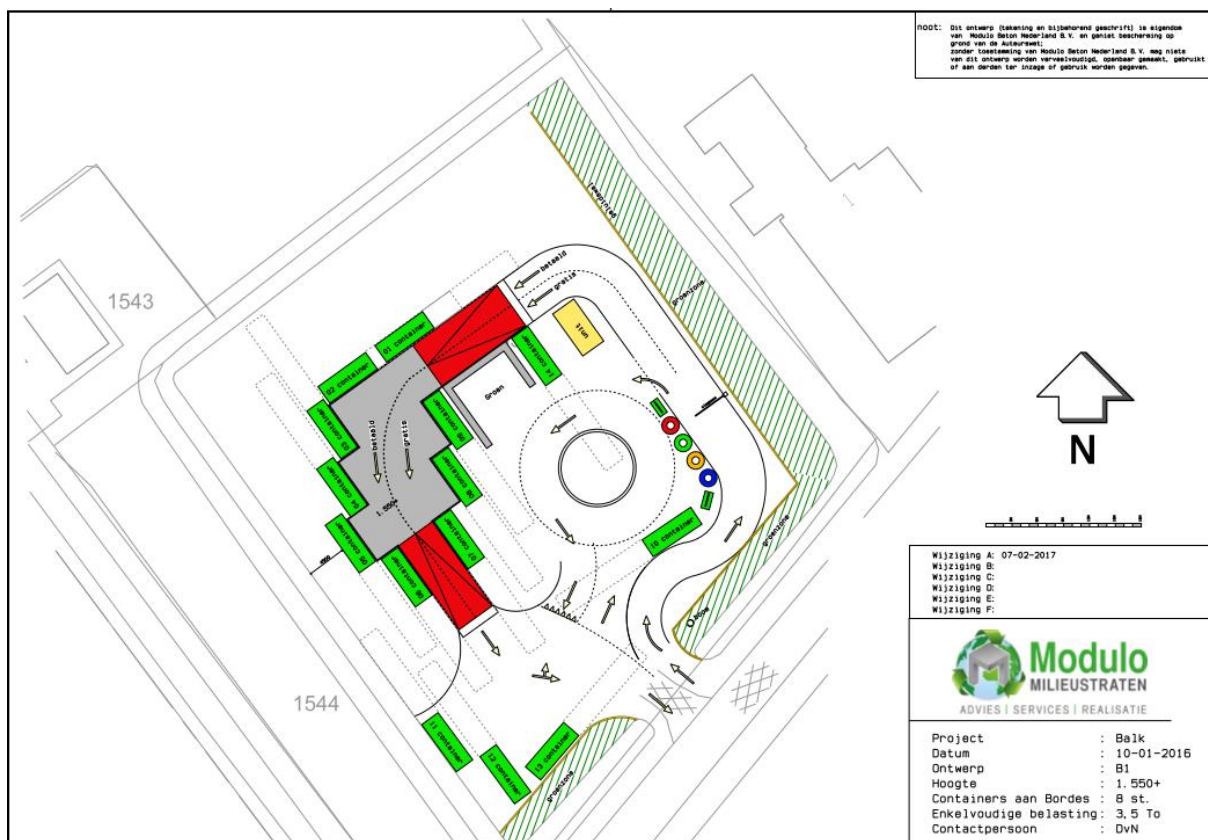
Figuur 2. Begrenzing plangebied

Voorgenomen ingreep

Op het huidige opslagterrein aan de Houtdijk 1 te Harich wordt een milieustraat gerealiseerd. De herinrichtingswerkzaamheden betreffen:

- Verwijdering bestaande inrichting, stenen, en containers
- Kap noordwestelijke strook bomen
- Aanbrengen nieuwe bestrating en rijroute
- Aanbrengen nieuwe containers
- Aanbrengen verhoging
- Er wordt geen verlichting aangebracht in het plangebied

Figuur 3 geeft het ontwerp voor de nieuwe milieustraat weer. Het is nog niet bekend wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd.

Figuur 3. Ontwerp Milieustraat Balk (rood/grijs = Verhoging, felgroen = containers)

Methode

Gezien de periode van opdrachtverstrekking (augustus 2017) was regulier vleermuisonderzoek (periode mei t/m september) in 2017 niet meer mogelijk. Er is gekozen om het onderzoek in de balts- en paarperiode al uit te voeren. Voor het uitsluiten op basis van soortgericht onderzoek, is tevens soortgericht onderzoek in de kraamperiode van 2018 noodzakelijk. In aanvulling op het soortgericht onderzoek in de balts- en paarperiode is een endoscopische inspectie uitgevoerd om de bomen te controleren op geschiktheid voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Aan de hand van deze inspectie wordt bepaald of onderzoek in de kraamperiode van 2018 daadwerkelijk noodzakelijk is of dat de bomen ongeschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Is het laatste het geval dan zijn effecten op vleermuisverblijfplaatsen op voorhand uitgesloten.

Soortgericht onderzoek vleermuizen

Om vast te stellen of balts- en paarverblijfplaatsen en vermoedelijke winterverblijfplaatsen aanwezig zijn, is in de balts- en paarperiode soortgericht onderzoek uitgevoerd conform het vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2017). De onderzoeken waren gericht op de aanwezigheid van balts- en paarverblijfplaatsen en niet op andere functies zoals foerageergebied en vliegroutes. Effecten op essentieel foerageergebied en vliegroutes zijn tijdens de quickscan van Arcadis (2017) uitgesloten. De onderzoeken zijn uitgevoerd door C.E. Onnes, adviseur ecologie bij Arcadis. De data van de twee veldbezoeken zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 1. Veldbezoeken vleermuisonderzoek

Datum	Aanvang	Weer	Adviseur ecologie	Onderzoek
16 september 2017	23.00	Licht bewolkt, 11 °C, droog, windkracht 1	C.E. Onnes	Balts- en paarverblijfplaatsen vleermuizen
27 september 2017	00.05	Onbewolkt, 13°C, droog, windkracht 2	C.E. Onnes	Balts- en paarverblijfplaatsen vleermuizen

Inspectie holtes

De inspecties van boomholtes is uitgevoerd door Frans Kuenen en Wim van den Heuvel van firma Miecon op 7 november 2017. Hierbij zijn de bomen eerst vanaf de grond geïnspecteerd op de aanwezigheid van holtes. De inspectie is ook uitgevoerd om de juiste bevestigingspunten voor klimlijnen vast te stellen. Vervolgens is een ladder gebruikt om de eerste meters te overbruggen. De klimlijndient op dat moment enkel om personeel te zekeren. Vanaf 7 meter is over gegaan tot SRT-klimmen. De inspecties zijn uitgevoerd met inzet van endoscopie indien noodzakelijk.

Resultaten vleermuisonderzoek

Gewone dwergvleermuis

Tijdens beide veldbezoeken zijn 1 tot 5 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen in de omgeving van het plangebied. De gewone dwergvleermuis is een gebouwbewonende soort waardoor verblijfplaatsen in het plangebied op voorhand uitgesloten kunnen worden door het ontbreken van bebouwing. In de omgeving van het plangebied en in het plangebied zijn geen baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen of andere indicaties voor verblijfplaatsen zoals zwermende dieren. Er zijn tijdens het onderzoek geen balts- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Ruige dwergvleermuis

Tijdens beide veldbezoeken zijn 2 tot 5 foeragerende ruige dwergvleermuizen waargenomen in de omgeving van het plangebied. Deze ruige dwergvleermuizen foerageerden af en toe ook in het plangebied. Tijdens beide veldbezoeken zijn geen baltsende ruige dwergvleermuizen waargenomen in het plangebied. Ook zijn er geen andere indicaties voor verblijfplaatsen, zoals zwermende dieren, waargenomen in het plangebied. Wel is tijdens het veldbezoek van 16 september 2017 een baltsende ruige dwergvleermuis waargenomen bij een huis ten westen van het plangebied (Houtdijk 3 te Harich). In dit huis is een balts- en paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aanwezig.

Laatvlieger

Tijdens het veldbezoek op 27 september 2017 is een foeragerende laatvlieger waargenomen ten westen van het plangebied (boven het volkstuincomplex). De laatvlieger is een gebouwbewonende soort waardoor verblijfplaatsen in het plangebied op voorhand uitgesloten kunnen worden door het ontbreken van bebouwing. In de omgeving van het plangebied zijn geen aanwijzingen voor verblijfplaatsen van de laatvlieger aangetroffen.

Resultaten inspecties holtes

Uit de quickscan van Arcadis (2017) kwam naar voren dat voor 3 bomen mogelijke holtes niet op voorhand uit te sluiten waren. Deze bomen zijn weergegeven in figuur 4.

Figuur 4. Locatie onderzochte bomen

De boom nabij de ingang (zuidelijke boom) is een holle boom. De holte ligt vrij laag bij de grond wat de geschiktheid voor vleermuizen al minder maakt. In de holte zijn geen sporen gevonden die wijzen op aanwezigheid van vleermuizen. De holte loopt ver door naar boven en is waarschijnlijk doorgerot aan de bovenzijde. Hoger in de boom is geen opening aangetroffen maar aangezien de holte erg nat is, lijkt er regenwater naar binnen te lekken. Onder in de holte zijn geen keutels aangetroffen. Ten tijde van het veldbezoek was de holte ook niet in gebruik door vleermuizen.

De boom in het westen van het plangebied is volledig overwoekerd met klimop. Er zijn geen geschikte holtes aangetroffen. Ook achter de stammen van de klimop zijn geen sporen gevonden die wijzen op het gebruik door vleermuizen. Deze boom is niet geschikt als vaste rust of verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten.

In de boom in het noorden van het plangebied zijn geen holtes aangetroffen die geschikt zijn als verblijfplaats van vleermuizen. Ook omringende bomen zijn onderzocht en ook hier zijn geen geschikte holtes aangetroffen. Deze bomen zijn tevens niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Effectbeoordeling

Tijdens het soortgericht onderzoek zijn in het plangebied geen balts- en paarverblijfplaatsen (en mogelijke winterverblijfplaatsen) van vleermuizen aangetroffen. Uit de endoscopische inspectie kwam naar voren dat de boom bij de ingang minder geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. Deze boom blijft bij de voorgenomen ontwikkeling echter behouden.

In de andere twee bomen (welke bij de voorgenomen ontwikkeling gekapt worden) hebben geen holtes die geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats. Hierdoor kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen in deze bomen op voorhand uitgesloten worden en kunnen effecten op vleermuisverblijfplaatsen uitgesloten worden.

Conclusie

Aan de hand van de endoscopische inspectie vast is komen te staan dat de holtes in de te kappen bomen niet geschikt zijn als vleermuisverblijfplaatsen is nader soortgericht onderzoek in de kraamperiode van 2018 niet noodzakelijk.

Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling worden er geen vleermuisverblijfplaatsen verstoord, vernietigd en/of beschadigd. Door het nemen van mitigerende maatregelen welke genoemd zijn in de Quickscan flora en fauna Milieustraat te Balk (Arcadis, 2017), wordt overtreding op de Wet natuurbescherming voorkomen.

Literatuur

Arcadis, 2017. *Quickscan Flora en Fauna Milieustraat te Balk*. Arcadis Nederland, Assen.

Vleermuis Vakberaad Netwerk Groene Bureaus, & Zoogdiervereniging, 2017. *Vleermuisprotocol 2017*. Netwerk Groene bureaus.